

การรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การศึกษาวิจัยเรื่องการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้มุ่งพิจารณาปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยได้ตั้งสมมติฐานว่า การรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นมีปัจจัยที่สำคัญคือ

1. การรวมกลุ่มเนื่องมาจากการมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่สอดคล้องกันและเป็นไปบนแนวทางเดียวกัน
2. การรวมกลุ่มเพราะปัจจัยทางด้านผลประโยชน์ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับ
3. การรวมกลุ่มเพราะปัจจัยทางด้านภาวะผู้นำและการยอมรับภาวะผู้นำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในบทนี้จะเป็นการเสนอผลของการวิจัยเพื่อทดสอบสมมติฐานดังกล่าว โดยแบ่งเนื้อหาของ การนำเสนอออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชากรวิจัย (2) อุดมการณ์ทางการเมือง (2) ผลประโยชน์ทางการเมือง (3) ภาวะผู้นำทางการเมือง และ (4) อิทธิพลของปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับประชากรวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากรวิจัยไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดจำนวน 128 คน ที่ผ่านการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ประชากรวิจัยดังกล่าวมีจำนวน 107 คน ซึ่งแบ่งเป็นวิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ 10 คน และเป็นการตอบแบบสอบถามอีก 97 คน โดยมีสภาพภูมิหลังที่น่าสังเกตดังต่อไปนี้

1.1 ประชากรวิจัยที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชายเหมือนกับลักษณะของ ส.ส.ทั้งหมด กล่าวคือสมาชิก สภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นเพศหญิงมีเพียง 2 คน และได้สอบถามข้อมูลทั้ง 2 คน แล้วและสถานภาพทางครอบครัวส่วนใหญ่แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน

1.2 ประชากรวิจัยทั้งหมดที่ได้อ้างอิงข้อมูลนั้นนับถือศาสนาพุทธ และมีภูมิลำเนาหรือสถานที่อยู่ประจําถิ่นจังหวัดและเขตเลือกตั้งของตน

1.3 ประชากรวิจัยส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 48 ปีขึ้นไป และมีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และรองลงมา มีอายุตั้งแต่ 38 ปีลงมา และมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า

1.4 ประชากรวิจัยส่วนใหญ่มีอาชีพพ่อค้า-ธุรกิจ และมีรายได้ต่อเดือนที่ไม่ได้รวมเงินเดือน ส.ส. อยู่ระหว่าง 20,001 บาทขึ้นไป และส่วนน้อยจะมีอาชีพเกษตรกรและมีรายได้ต่อเดือนนี้ไม่ได้รวมเงินเดือน ส.ส. อยู่ระหว่าง 10,000 บาทลงมา

1.5 ประชากรวิจัยส่วนใหญ่สังกัดพรรคเดียวตลอด และได้รับการเลือกตั้งมารวมทั้งครั้งนี้ เป็น 2 สมัย และส่วนน้อยจะสังกัดพรรคการเมือง 3 พรรค และได้รับการเลือกตั้งมารวมทั้งครั้งนี้ เป็น 3 สมัย

รายละเอียดดังกล่าวข้างต้นได้สรุปไว้ในตารางที่ 4.1 เรื่องสภาพภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 ประชากรวิจัย ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนตามสภาพภูมิหลัง

ภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	95	97.9
หญิง	2	2.1
อายุ		
38 ปีลงมา	30	30.9
39 - 47 ปี	31	32.0
48 ปีขึ้นไป	36	37.1
ระดับการศึกษาสูงสุด		
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	10	10.3
อนุปริญญา	11	11.3
ปริญญาตรี	54	55.7
สูงกว่าปริญญาตรี	22	22.7
อาชีพก่อนเป็น ส.ส. หรือขณะเป็น ส.ส.		
พ่อค้า นักธุรกิจ	37	38.1
เกษตรกร	2	2.1
ข้าราชการ	28	28.9
รับจ้าง	5	5.2
อื่น ๆ	25	25.8

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.1 ประชากรวิจัย ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนตามสภาพภูมิลักษณ์ (ต่อ)

ภูมิลักษณ์	จำนวน	ร้อยละ
รายได้		
10,000 บาทลงมา	12	12.4
10,001-15,000 บาท	23	23.7
15,001-20,000 บาท	14	14.4
20,001 บาทขึ้นไป	48	49.5
ภูมิลำเนาหรือสถานที่อยู่ประจำ		
อยู่ในจังหวัดและ เขตเลือกตั้ง	89	91.8
อยู่ในกรุงเทพมหานคร	8	8.2
สถานที่เกิด		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	81	83.5
ภาคกลาง	14	14.4
ศาสนา		
พุทธ	97	100.0
การสังกัดพรรคการเมือง		
พรรคเดียวตลอด	50	51.5
2 พรรค	32	33.0
3 พรรค	12	12.4

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.1 ประชากรวิจัย ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนตามสภาพภูมิหลัง (ต่อ)

ภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง		
1 ครั้ง	23	27.4
2 ครั้ง	26	31.0
3 ครั้ง	17	20.2
4 ครั้ง	18	21.4
สถานภาพทางครอบครัว		
โสด	12	12.4
แต่งงานและอยู่ด้วยกัน	83	85.6
พรรคการเมืองที่สังกัด		
1 พรรคเอกภาพ	3	3.1
2 พรรคชาติพัฒนา	25	25.8
3 พรรคประชาธิปัตย์	11	11.3
4 พรรคชาติไทย	15	15.5
5 พรรคความหวังใหม่	24	24.7
6 พรรคเสรีธรรม	3	3.1
7 พรรคกิจสังคม	9	9.3
8 พรรคมวลชน	1	1.0
9 พรรคพลังธรรม	6	6.2

ตารางที่ 4.1 ประชากรวิจัย ที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนตามสภาพภูมิหลัง (ต่อ)

ภูมิหลัง	จำนวน	ร้อยละ
เป็น ส.ส. จังหวัด		
1 ภาพสินธุ์	4	4.2
2 ขอนแก่น	10	10.5
3 ชัยภูมิ	7	7.4
4 นครพนม	4	4.2
5 นครราชสีมา	12	12.6
6 หนองคาย	5	5.3
7 บุรีรัมย์	2	2.1
8 มหาสารคาม	2	2.1
9 มุกดาหาร	2	2.1
10 ยโสธร	2	2.1
11 ร้อยเอ็ด	6	6.3
12 เลย	3	3.2
13 ศรีสะเกษ	4	4.2
14 สกลนคร	5	5.3
15 สุรินทร์	5	5.3
16 อุตรธานี	11	11.6
17 อุบลราชธานี	10	10.5

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการกำหนดสมมติฐานในการศึกษาวิจัยที่ำด้ตั้งไว้ว้ันครั้งนี้อยันได้แก่ อุดมการณ์ทางการเมือง ผลประโยชน์ที่ำได้รับ และภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือันั้น ปรากฏผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี

อุดมการณ์ทางการเมือง

ในส่วนของอุดมการณ์ทางการเมืองจะเห็นว้ อุดมการณ์ทางการเมืองเป็นพื้นฐานของการเมืองรอยจะเป็นปัจจัยในการขึ้นำ สนับสนุนและกำกับพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล กลุ่มบุคคลและประเทศชาติ ซึ่งมนุษย์ทุกคนต่างก็มีอุดมการณ์ของตนเองจะโดยสำนึกหรือไม่ว้ สำนึกก็ตามแต่มนุษย์ก็ ต้องเลือกเอาอุดมการณ์ำคอุดมการณ์หนึ่ง และอุดมการณ์ดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของเขา อุดมการณ์จะเป็นตัวกระตุ้นสภาวะอารมณ์ของผู้น้ที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับก็ตาม จะทำำให้เกิดการนำปฏิบัติเพราะจะนั้นอำนาจของอุดมการณ์จึงอยู่ที่ความรู้สึกที่ เกิดขึ้นและการปฏิบัติตามอุดมการณ์

อุดมการณ์ทางการเมืองจะเป็นระบบของความคิดที่หลักแหลมเป็นนามธรรม "เป็นตัวการ" ทางสังคมและในตั้ขึ้นำการปฏิบัติในทางรูปธรรม ในฐานะที่ เป็นความคิดเชิงปฏิบัติการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองจึงเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันทางการเมืองทั้งหลายไม่ว้จะเป็นขบวนการทางการเมือง-เมือง กลุ่มและพรรคการเมือง เป็นต้น ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองนี้อยางจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการขึ้นำำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้คตินำจร่วมอยู่ในกลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองำค

สำหรัการศึกษาวิจัยในเรื่งการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในครั้งนี ได้กำหนดอุดมการณ์ทางการเมืองอันถือว้เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไว้ 4 ประการำหญ่ ๆ คือ

1. อุดมการณ์ทางการเมืองในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มองว้ อาชีพ การเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเป็นอาชีพที่ำให้ความช่วยเหลือประชาชนำคดี และมีประสิทธิภาพมากกว่าอาชีพอื่น ๆ จะเป็นแรงจูงำให้บุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งซึ่งส่งผลำให้ต้องหากกลุ่มหรือพรรคการเมืองที่จะสังกัด

2. อุดมการณ์ทางการเมืองในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มองว้พรรคการเมืองำหญ่ ๆ หรือกลุ่มที่มีชื่อเสียงและได้รับการคาดหมายว้จะเป็นพรรคที่ เป็นแกนจั้ตั้งรัฐบาลหรือร่วม

รัฐบาลจะสามารถช่วยเหลือราษฎรได้ดีกว่า การเป็นพรรคการเมืองเล็ก ๆ หรือพรรคฝ่ายค้านในสภาจะเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกราษฎร เข้ามาร่วมกลุ่มหรือเข้ามาขอสังกัดพรรคกันนั้น ๆ

3. อุคมการณ์ทางการเมืองในฐานะผู้จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งมองว่านโยบายของพรรคการเมืองใดที่มีความเด่นชัดในการช่วยเหลือประชาชนที่สอดคล้องกับแนวความคิดของตนจะเป็นแรงจูงใจให้มีการ เข้ามาร่วมกลุ่มกันกับพรรคการเมืองนั้น

4. อุคมการณ์ทางการเมืองในฐานะผู้จะลงสมัครรับเลือกตั้งที่มองว่า การเรียกร้องของประชาชนให้ลงสมัครรับเลือกตั้งหรือเข้าร่วมกับกลุ่มหรือพรรคการเมืองนั้น เพราะพรรคการเมืองนั้นประชาชนมองว่า มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของตนหรือเป็นพรรคการเมืองที่มีภาพพจน์ที่ดี จะเป็นแรงจูงใจต่อการเลือกที่จะเข้าสังกัดกลุ่มหรือพรรคการเมืองนั้น

แต่จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ได้ทำการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อคราวประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมัยวิสามัญ เพื่อพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2536 ระหว่างวันที่ 24-26 กุมภาพันธ์ 2536 จำนวน 107 คน จากจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีทั้งสิ้น 128 คน คิดเป็นร้อยละ 83.60 ของประชากรวิจัยที่ได้กำหนดไว้ทั้งหมด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏในตารางที่ 4.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 อุดมการณ์ทางการเมืองของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เนื้อหาอุดมการณ์ทางการเมือง	ระดับความคิดเห็นเป็น %					N	Mean	SD.
	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย ส่วนใหญ่	เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติงานหน้าที่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ดีกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ	8.3	6.3	14.6	30.2	40.6	97	3.885	1.247
2. ถ้า ส.ส.ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมกลุ่มอยู่ในพรรคการเมืองเดียวกันจะเกิดพลังต่อรอง และสามารถพัฒนาภูมิภาคได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	1.0	9.4	17.7	37.5	34.4	97	3.948	0.999
3. นโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่จูงใจให้นักการเมืองเลือกสังกัดพรรคนั้น ๆ	5.3	9.5	22.1	29.5	33.7	97	3.768	1.171
4. พรรคการเมืองที่ท่านสังกัดอยู่มีนโยบายชัดเจนในการแก้ไขปัญหาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าของพรรคการเมืองอื่น ๆ	8.3	10.4	16.7	36.5	28.1	97	3.656	1.230
5. ปัจจุบัน ส.ส.ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ร่วมมือกันทำงานเพื่อชาวอีสาน โดยไม่คำนึงว่าสังกัดอยู่ พรรคใด จังหวัดใด	14.6	6.3	13.5	34.4	31.3	97	3.615	1.372

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

เนื้อหาอุดมการณ์ทางการเมือง	ระดับความคิดเห็นเป็น %					N	Mean	SD.
	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
6. การที่ ส.ส. จะสังกัดพรรคการเมืองใด หรือร่วมอยู่ในกลุ่มใด เพราะการเรียกร้องของประชาชนในพื้นที่ให้สังกัดพรรคนั้นหรือกลุ่มนั้น ๆ โดยคำนึงถึงนโยบายเป็นเรื่องรอง	42.7	30.2	18.8	8.3	-	97	1.927	0.976
7. การที่ ส.ส. ลงสมัครรับเลือกตั้งมีการเตรียมพร้อมวางรากฐานทางการเมืองก่อน และต้องมีการศึกษานโยบายของพรรคการเมืองทุกพรรคว่าพรรคการเมืองใดมีนโยบายสอดคล้องกับนโยบายของตนแล้ว จึงเลือกลงสมัครสังกัดพรรคการเมืองนั้น ๆ	5.2	7.3	24.0	34.4	29.2	97	3.750	1.114
8. การที่ ส.ส. มักนิยมสังกัดพรรคการเมืองใหญ่หรือกลุ่มที่มีชื่อเสียงและได้รับการคาดหมายว่าจะเป็นพรรคการเมืองที่เป็นแกนจัดตั้งรัฐบาลหรือร่วมรัฐบาล เพราะเชื่อว่าจะสามารถช่วยเหลือราษฎรได้ดีกว่าการสังกัดพรรคการเมืองเล็ก ๆ หรือพรรคฝ่ายค้าน	13.5	9.4	20.8	18.8	37.5	97	3.573	1.420

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 97 คน จาก 8 พรรคการเมือง คือ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่ พรรคกิจสังคมมวลชน พรรคชาติไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคพลังธรรม พรรคเสรีธรรม ในส่วนของแนวความคิดเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองอันถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ดังนี้

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดมีแนวความคิดที่มองกันว่า การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนได้ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ นอกจากนี้ บรรดาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีความเข้าใจอีกว่า ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมกลุ่มกันอยู่ในพรรคการเมืองเดียวกัน จะทำให้เกิดมีพลังต่อรองกับรัฐบาลส่วนกลางหรือผู้มีอำนาจทางการเมืองใด ๆ ก็ได้อันจะส่งผลให้สามารถผลักดันงบประมาณให้มาพัฒนาภูมิภาคของตนให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

จากความเข้าใจอันนี้เอง ถึงแม้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะไม่สามารถมาร่วมอยู่ในพรรคการเมืองเดียวกันได้อาจจะเพราะเหตุผลส่วนตัวหลาย ๆ ประการก็ตาม แต่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นก็ได้มีการร่วมมือกันทำงาน เพื่อพี่น้องชาวภาคตะวันออกเฉียงเหนือกันอยู่อย่างเต็มที่โดยไม่ได้คำนึงว่าตนสังกัดอยู่ในพรรคการเมืองใดหรือจังหวัดใด

นอกจากนี้ในส่วนของ การเลือกสังกัดกลุ่มหรือพรรคการเมืองใดนั้น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะยึดเอานโยบาย และแนวทางการแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองนั้น ๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะเข้าร่วมกลุ่มหรือร่วมสังกัดพรรคการเมืองนั้น ทั้งนี้ อาจจะแตกต่างกันไปตามแนวความคิดของตนเองว่า นโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองใดที่มีความสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหามากกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองอื่น ๆ อีกประการหนึ่ง ในการเลือกสังกัดกลุ่มหรือพรรคการเมืองใด นอกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะมองเห็นนโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาของพรรคการเมืองนั้น ๆ ต่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้วส่วนใหญ่ยังจะมองอีกว่าพรรคการเมืองนั้นมีอำนาจหรือบารมีเพียงพอหรือไม่ในการที่จะผลักดันให้ตนนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหามาบรรลุผลสำเร็จตามที่ใฝ่ฝันไว้ เพราะเหตุนี้ พรรคการเมืองใหญ่ ๆ หรือกลุ่มที่มีชื่อเสียงและได้รับการคาดหมายว่า จะเป็นพรรคการเมืองที่เป็นแกนจัดตั้งรัฐบาลหรือร่วมในการบริหารประเทศ จะถูกเลือกเข้าสังกัดพรรค โดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมองว่าพรรคการเมืองนั้น ๆ จะ

สามารถดำเนินการตามนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาของพรรคได้ดีกว่าพรรคการเมืองเล็ก ๆ หรือ พรรคฝ่ายค้าน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของอุดมการณ์ทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในครั้งนี้ มีข้อที่น่าสังเกตสำคัญประการหนึ่งคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะไม่มองว่าการเรียกร้องของประชาชนในพื้นที่ให้สังกัดกลุ่ม หรือพรรคการเมืองใดเป็นเรื่องสำคัญ ถ้ากลุ่มนั้นหรือพรรคการเมืองนั้นมีนโยบายและแนวทางแก้ไขปัญหาก็ไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของตนเอง เพราะฉะนั้นส่วนนี้อาจจะมองว่า ส.ส.ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เลือกที่จะดูนโยบายของกลุ่มหรือพรรคการเมืองในการเข้าร่วมสังกัดเป็นหลักใหญ่

ข้อมูลสำคัญในส่วนนี้ได้จากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน คือ

1. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสังข์ทอง ศรีธเรศ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ พรรคความหวังใหม่
2. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายอดิศร เพียงเกษ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดขอนแก่น พรรคพลังธรรม
3. เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข นายอัมพล จันทร์เจริญ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม พรรคกิจสังคม
4. ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายบวร ภูจรีต) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาฬสินธุ์ พรรคความหวังใหม่
5. ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายพูลสวัสดิ์ โทตระไวศยะ) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี พรรคพลังธรรม
6. ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายแพทย์สุรวิทย์ คนสมบูรณ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยภูมิ พรรคความหวังใหม่
7. ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายสนธิ จันทรวงศ์) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี พรรคความหวังใหม่
8. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา (ว่าที่ ร้อยตรีไพโรจน์ สุวรรณวี) พรรคชาติพัฒนา
9. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมหาสารคาม (นายประวัตติ ทองสมบูรณ์) พรรคกิจสังคม
10. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด (นายสุพร ดนัยตั้งตระกูล) พรรคความหวังใหม่

จากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 10 คน ในส่วนของ แนวความคิดทางอุดมการณ์ทางการเมืองจากคำถามข้อที่ 1 และที่ 2 คือ

"1. ท่านมีเหตุผลอย่างไรถึงมาลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส."

คำถามข้อนี้ได้ข้อสรุปว่า ส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส.ว่า เพราะ มองเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสามารถแก้ไขปัญหาแล้วช่วยเหลือประชาชนได้ มากกว่าอาชีพอื่น ๆ โดยเฉพาะถ้าสังกัดพรรค ที่เป็นฝ่ายรัฐบาล ทั้งนี้เพราะเหตุว่าการของบประมาณ ต่าง ๆ ที่นำไปแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจะได้รับการสนองตอบจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็น อย่างดี อีกทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ยังบอกว่าการลงมาสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. จะเป็นการมารวม กลุ่มกันจำนวนมาก จึงมีพลังอำนาจในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือประชาชนได้อย่างมากมายและกว้าง- ขวางกว่าตัวคนเดียว ซึ่งโดยข้อเท็จจริงแล้วผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดต่างก็ให้เหตุผลว่าก่อนมาลงสมัครเป็น ส.ส. นั้นทุกคนต่างก็ได้ทำงานแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือราษฎรอยู่เป็นประจำอยู่แล้วและเมื่อถึงเวลาหนึ่ง มองเห็นว่า ประโยชน์ที่ได้จากการเป็น ส.ส.จากเหตุผลข้างต้นก็เลยลงสมัครเป็น ส.ส. ซึ่งหลายท่าน ได้ยืนยันเหตุผลนี้ เช่น

(1) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายอดิศร เพียงเกษ) ในอดีตเคยเป็นผู้นำ นักศึกษาต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตย ในกรณี 14 ตุลาคม 2516 และต้องหนีไปอยู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเมื่อคราวเจ้าหน้าที่บ้านเมืองกวาดล้างกลุ่มนักศึกษาประชาชนกรณีตุลาคม 2519

(2) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสังข์ทอง ศรีธเรศ) และผู้ช่วย เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายบวร ภูจรีต) ทั้งสองคนก็เคยเป็นแกนนำกลุ่ม ข้าราชการครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียกร้องความยุติธรรมให้ข้าราชการครู กรณีขอเงินสวัสดิการ เป็นค่าครองชีพ 200 บาท เมื่อปี พ.ศ. 2522

(3) ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง (นายแพทย์สุรวิทย์ คนสมบูรณ์) อดีต เป็นผู้นำนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เรียกร้องประชาธิปไตยในกรณี 14 ตุลาคม 2516 เช่นกัน

"2. ท่านคิดว่า ส.ส.อีสาน ควรรวมตัวกันเพื่อเกิดพลังผลักดันการแก้ไขปัญหาของอีสานให้ บรรลุผลสำเร็จหรือไม่ และอะไรเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมตัวดังกล่าว"

ในส่วนของคำถามข้อนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนต่างก็ต้องยืนยันว่า ถ้า ส.ส.อีสานรวมตัวกันจะเกิด พลังผลักดันการแก้ไขปัญหาของอีสานได้เป็นอย่างดี ถึงขั้นว่า นายกรัฐมนตรีจะต้องมาจาก ส.ส.อีสาน

เลยทีเดียว แต่ว่าความพยายามที่จะรวมตัวกันดังกล่าวทำได้ยาก ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มองว่าเหตุผลในส่วนนี้ว่าเพราะ ส.ส. แต่ละคนจะเลือกสังกัดกลุ่มหรือพรรคการเมืองที่มีนโยบายสอดคล้องกับความคิดความชอบของตนเป็นหลักมาก่อน ซึ่งความคิดว่าชอบของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป เช่น บางคนอาจจะมองว่าพรรคการเมืองนั้นมีนโยบายเด่นชัดที่ช่วยพี่น้องชาวอีสาน ได้เป็นอย่างดีมากกว่าพรรคการเมืองอื่นก็เข้าสังกัดพรรคการเมืองนั้น บางคนก็อาจจะมองว่าพรรคนั้นมีปัจจัยเกื้อหนุนผู้สมัครดีก็จะไปอยู่พรรคนั้นหรือบางคนอาจจะถูกคนสนิทชวนพรรคใดพรรคการเมืองหนึ่งคือให้ไปร่วมสังกัดก็ได้ เพราะฉะนั้น ส.ส. อีสานจึงแยกย้ายกันไปอยู่หลาย ๆ พรรคการเมืองทำให้การจะรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทำได้ยาก แต่ทั้งนี้โดยภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนก็ยืนยันได้ว่า ส.ส. อีสาน แม้จะอยู่ต่างพรรคต่างเขตเลือกตั้งหรืออยู่จังหวัดต่าง ๆ กัน ทุกคนก็ได้ร่วมมือกันทำงานเพื่อชาวอีสานโดยส่วนรวมอยู่

ผลประโยชน์ทางการเมือง

กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพลหมายถึง กลุ่มหรือองค์กรหรือสมาคมที่เกิดขึ้นจากการที่เอกชนที่มีผลประโยชน์หรือแนวทัศนคติในแนวกว้าง ๆ ในทางการเมืองหรือทางเศรษฐกิจหรือทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกันมารวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจอย่างมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนและต้องการมีทางการเมืองโดยทางอ้อม เพื่อที่จะมีอิทธิพลเหนือนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มของตน

จะเห็นว่า เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความหมายระหว่างคำว่า "กลุ่มผลประโยชน์" และ "กลุ่มอิทธิพล" แล้วจะพบว่า กลุ่มในลักษณะทั้ง 2 ประการนี้ มีความคล้ายคลึงกันมาก กล่าวคือ มีจุดมุ่งหมายของกลุ่มก็เพื่อป้องกันผลประโยชน์ของกลุ่มผลประโยชน์นั้น อาจจะเป็นผลประโยชน์โดยทั่วไปหรือเฉพาะเจาะจงของกลุ่ม และภายใต้การเข้าร่วมกันนี้เพื่อที่จะให้มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะของรัฐบาลแต่ในขณะเดียวกันบางครั้งก็ปฏิเสธที่จะปกครองโดยตรง จะต่างกันที่ "กลุ่มอิทธิพล" นั้นนอกจากที่จะมุ่งถึงผลประโยชน์ของกลุ่มแล้วยังคำนึงถึงผลประโยชน์โดยส่วนรวม และมีบทบาทในการสร้าง "อิทธิพล" ต่อรองกับรัฐบาลและกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมด้วย ดังนั้น "กลุ่มผลประโยชน์" บางกลุ่มก็อาจจะเป็น "กลุ่มอิทธิพล" เมื่อบทบาททางการเมืองของกลุ่มชัดเจนขึ้น แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า กลุ่มอิทธิพลทุก ๆ กลุ่มจะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ เพราะมีบางกลุ่มที่มีอิทธิพลแต่ไม่ได้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นของกลุ่มแต่อย่างใด เช่น กลุ่มนิสิตนักศึกษา เป็นต้น

สำหรับการศึกษาวิจัยในเรื่อง "การรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ในครั้งนี้ ได้กำหนดและคาดการณ์ว่า "กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล" เป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยกำหนดไว้ดังนี้

กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล หากจะพิจารณาตามหลักความจริงจากพฤติกรรมแล้วจะเห็นว่า "กลุ่มผลประโยชน์" เป็นการรวมตัวกันโดยยึดถือเอาแนวอาชีพเดียวกันเป็นหลัก เพื่อให้การรวมกลุ่มกันเป็นไปด้วย มีการจัดองค์กรที่ดีมีประสิทธิภาพแล้วก็จะสามารถสร้างพลังอำนาจขึ้นมาเหนือรัฐบาลหรือผู้บริหารประเทศได้กลุ่มผลประโยชน์หลาย ๆ กลุ่ม เมื่อรวมกันก็จะเกิดเป็นกลุ่มอิทธิพลดังนั้น ในการกล่าวถึงกลุ่มผลประโยชน์ก็จะเป็นการกล่าวรวมไปถึงกลุ่มอิทธิพลไปด้วย

กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มอิทธิพล ซึ่งโดยความหมายแล้วจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมือง โดยมุ่งผลประโยชน์ตอบแทนได้ 3 ประเด็น คือ

1. ผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์ในทางอำนาจ
2. ผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ
3. ผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์ในทางสถานะทางสังคม

และผลประโยชน์ดังกล่าวถือว่า เป็นที่สนะร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องของกลุ่มสมาชิกที่มีต่อกลุ่มอื่น ๆ ในระบบสังคมและเมื่อเรียกร้องกลุ่มจะมีอิทธิพลเหนือนโยบายของชาติและกำหนดให้นโยบายของชาติเป็นไปตามแนวทางของกลุ่มตน นอกจากนี้ การรวมกลุ่มทางการเมืองหรือรวมกลุ่มเพื่อมีบทบาททางการเมือง ในบางเรื่องก็ตามยอมจะต้องตระหนักถึงผลประโยชน์ของตนที่พึงจะได้รับจากกลุ่มเป็นหลักก่อน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์ในทางอำนาจ

ผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์ในทางอำนาจ มีลักษณะดังนี้

1. ข้อเสนอการแบ่งสรรผลประโยชน์ในเรื่องตำแหน่งที่สำคัญในพรรคการเมือง เช่น รองหัวหน้าพรรคฯ เลขาธิการพรรคฯ กรรมการบริหารพรรคฯ หัวหน้าทีมในเขตเลือกตั้ง และผู้อำนวยการเลือกตั้งในระดับภาคหรือระดับเขต เป็นต้น จะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามาร่วมกลุ่มหรือมาสังกัดพรรคนั้นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ข้อเสนอในการแบ่งสรรผลประโยชน์ในเรื่องตำแหน่งทางการเมือง เมื่อพรรคการเมืองนั้นเข้ามาจัดตั้งรัฐบาล เช่น ตำแหน่งรัฐมนตรี ที่ปรึกษารัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรี เป็นต้น จะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามาร่วมสังกัดพรรคการเมืองนั้น

3. ข้อเสนอในการแบ่งสรรผลประโยชน์ในเรื่องบารมีของพรรคการเมืองหรือกลุ่มผู้สนับสนุนที่มีต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในพื้นที่ฐานพรรครัฐบาลที่รักษาการอยู่ หรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ทั้งทางบวกและทางลบจะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามาร่วมสังกัดพรรคการเมืองนั้นหรือกลุ่มนั้น ๆ

ผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ

ผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ มีลักษณะดังนี้

1. ข้อเสนอในการแบ่งสรรผลประโยชน์เรื่องเงินและสิ่งของที่ทางพรรคการเมือง หรือผู้สนับสนุนพรรคการเมืองหรือหัวหน้าทีมในเขตเลือกตั้งจัดสรรำหนำการสมัครรับเลือกตั้ง และหาเสียงเลือกตั้งจะจูงใจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสนอตัวมาเข้าสังกัด

2. ข้อเสนอในการแบ่งสรรผลประโยชน์เรื่องผลประโยชน์เฉพาะตัวให้ผู้สมัครโดยเฉพาะที่มีชื่อเสียงดี ซึ่งแตกต่างหากจากค่าใช้จ่ายที่พรรคการเมืองจะให้การสนับสนุนในการหาเสียงเลือกตั้ง เช่น คาคำที่จ้างมาหลังสมัครหรือการราชหนี้สินส่วนตัวที่จะจูงใจสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสนอตัวเข้ามาสังกัด

3. ข้อเสนอในการแบ่งสรรผลประโยชน์เรื่องผลประโยชน์ที่มาช้ตัวเงินหรืออำนาจ แต่เป็นการใช้บารมีที่พรรคการเมืองนั้นมีอยู่ช่วยเหลือ และปกป้องธุรกิจของตนหรือพรรคพวกให้ดำเนินการไปโดยราบรื่น และเจริญก้าวหน้าจะจูงใจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสนอตัวมาเข้าสังกัด

4. ข้อเสนอในการแบ่งสรรผลประโยชน์เรื่องสวัสดิการตอบแทนจากพรรคการเมืองนั้น ๆ ทั้งก่อนและภายหลังเลือกตั้งแล้ว โดยไม่คำนึงว่าผลการเลือกตั้งจะออกมาอย่างไร จะจูงใจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสนอตัวเข้ามาร่วมในสังกัด

ผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์ทางสถานะทางสังคม

ผลประโยชน์และการแบ่งสรรผลประโยชน์ทางสถานะทางสังคม มีลักษณะดังนี้

1. ภาพรวมหรือภาพจน์ที่ดีขึ้นในสายตาประชาชนในพื้นที่เมื่อรวมกลุ่มกับทีม หรือสังกัด พรรคการเมืองที่มีชื่อเสียง มีคุณภาพ ประชาชนศรัทธา จะจงใจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสนอตัวเข้าสังกัด
2. อัตราความเสียหายน้อย คือ สถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้นเอื้ออำนวยให้บุคคล หรือ พรรคการเมืองเป็นที่ศรัทธาในหมู่ประชาชน หรือมีภาพรวมที่ดี ประชาชนให้การสนับสนุน หรือเป็น พรรคการเมืองที่ถูกคาดหวังไว้ว่า จะเป็นพรรคร่วมรัฐบาลหรือจัดตั้งรัฐบาลเจ้าหน้าที่บ้านเมืองให้ความ เกรงใจและให้การสนับสนุน ซึ่งส่งผลให้บุคคลที่จะเข้ามารวมกลุ่มหรือลงสมัครรับเลือกตั้งในนามกลุ่ม หรือพรรคการเมืองนั้นมีโอกาสสอบได้มากขึ้น จะจงใจให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสนอตัวขอเข้าสังกัด

จากผลการทดสอบสมมติฐานในเรื่องของทัศนคติต่อผลประโยชน์ทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้ข้อมูลจากการตอบสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 ทิศนคติต่อผลกระทบของการเมืองของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เนื้อหาผลกระทบทางการเมือง	ระดับความคิดเห็นเป็น %					N	Mean	SD.
	ไม่เห็นด้วยเลย (1)	ไม่เห็นด้วย (2)	เห็นด้วย (3)	เห็นด้วย ส่วนใหญ่ (4)	เห็นด้วยอย่างยิ่ง (5)			
1. การที่ ส.ส. เลือกสังกัดกลุ่มใดหรือพรรคการเมืองใดตามข้อเท็จจริง มักจะมองถึงการมีตำแหน่งที่สำคัญในคณะรัฐบาลก่อน เช่น ตำแหน่งรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการรวมทั้งตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีต่าง ๆ ด้วย	14.6	6.3	16.7	34.4	28.1	97	3.552	1.352
2. การที่ท่านเลือกสังกัดพรรคการเมืองในปัจจุบันเหตุผลประการหนึ่งก็คือ ท่านเห็นว่ามีโอกาสจะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองสูงกว่าบออยู่พรรคอื่น	6.3	11.5	15.6	44.8	21.9	97	3.646	1.133
3. การที่ ส.ส. เลือกสังกัดพรรคการเมืองบางครั้งการได้รับเสนอให้เป็นหัวหน้าทีมในเขตเลือกตั้งหรือเป็นผู้ช่วยการเลือกตั้งในเขตนั้นก็เป็นเหตุผลที่สำคัญที่ช่วยในการตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคนั้น	7.3	13.5	16.7	35.4	27.1	97	3.615	1.226

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

เนื้อหาผลประโยชน์ทางการเมือง	ระดับความคิดเห็นเป็น %					N	Mean	SD.
	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
4. ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ประชาชนนิยมเลือกตั้งบุคคลมากกว่าเลือกพรรคคนนั้น ส่วนใหญ่จึงเข้าสังกัดพรรคการเมืองเพียงเพื่อให้สามารถลงสมัครรับเลือกตั้งได้ตามกฎหมายเท่านั้น	11.6	9.5	17.9	29.5	31.6	97	3.600	1.332
5. ประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ยากจนและขาดแคลน การหาเสียงสนับสนุนจะต้องใช้เงินจำนวนมาก ดังนั้นพรรคการเมืองที่มีทุนมากและอุดหนุนผู้สมัครเต็มที่จะได้รับการเลือกเข้ามาอยู่ด้วยมากกว่าพรรคการเมืองที่ผู้สมัครมีชื่อเสียงดี	10.4	12.5	14.6	30.2	32.3	97	3.615	1.333
6. ส.ส. ส่วนใหญ่นักนิยมเลือกสังกัดกลุ่มหรือพรรคการเมืองที่มีบารมีต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในพื้นที่ เช่นพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลรักษาการอยู่เพราะเชื่อว่าจะได้รับการอำนวยความสะดวกและมีความปลอดภัยจากการดูแลเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมืองในพื้นที่	6.3	13.5	16.6	33.3	31.3	97	3.698	1.224

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

เนื้อหาผลประโยชน์ทางการเมือง	ระดับความคิดเห็นเป็น %					N	Mean	SD.
	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
7. ส.ส. ส่วนใหญ่มาสมัครรับเลือกตั้งเพราะ อยากช่วยเหลือประชาชนโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆ	36.9	28.1	28.1	7.3	0.00	97	2.063	0.971
8. ส.ส. ที่มีคะแนนนิยมดีมักจะต่อรองเรื่อง ตำแหน่งทางการเมืองและผลตอบแทนอื่นๆ จากพรรค	7.3	12.5	24.0	32.3	24.0	97	3.531	1.196
9. พรรคการเมืองส่วนใหญ่จะเสนอเงื่อนไขเป็น เงินอุดหนุนและตำแหน่งทางการเมืองให้ สมาชิกผู้มีคะแนนนิยมดี มากกว่าจะชักชวน ให้รวมอุดมการณ์เดียวกัน	8.3	4.2	19.8	37.5	30.2	97	3.771	1.174
10. การที่ ส.ส. เลือกสังกัดพรรคการเมืองใด หรือรวมทีมกับกลุ่มใด บางครั้งมักจะมองว่า พรรคนั้นหรือกลุ่มการเมืองนั้น จะสามารถที่ จะช่วยเหลือสนับสนุนหรือปกป้องธุรกิจของ ตนหรือพรรคพวกได้	11.6	13.7	16.8	32.6	25.3	97	3.463	1.319

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

เนื้อหาผลประโยชน์ทางการเมือง	ระดับความคิดเห็นเป็น %					N	Mean SD.
	ไม่เห็น ด้วยเลย (1)	ไม่เห็น ด้วย (2)	เห็น ด้วย (3)	เห็นด้วย ส่วนใหญ่ (4)	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)		
11. ส.ส. ที่มีคะแนนนิยมดีมักจะได้รับการ ชักจูงจากพรรคการเมืองให้มาร่วมทีมด้วย โดยให้ข้อเสนออันเรื่องผลประโยชน์เป็น รูปตัวเงิน เช่น เงินขวัญถุงหรือการราช หนี้สินที่ ส.ส. นั้นมีอยู่	15.6	8.3	25.0	27.1	24.0	97	3.354 1.353
12. พรรคการเมืองใดหรือกลุ่มใดที่มีการดูแล ส.ส. ทั้งก่อนการเลือกตั้งและภายหลังการ เลือกตั้งแล้วโดยไม่ทอดทิ้ง มักจะเป็นพรรค การเมืองที่ ส.ส. นิยมเสนอตัวเพื่อขอเข้า สังกัดโดยไม่ว่าพรรคการเมืองนี้มี นโยบายอย่างไร	6.3	4.2	25.0	44.8	19.8	97	3.677 1.041
13. กลุ่มหรือพรรคการเมืองใดที่มีภาพพจน์ ที่ดี เป็นที่ศรัทธาเชื่อถือ ในสายตาของ ประชาชน ส.ส. จะเสนอตัวขอเข้า สังกัดก่อนที่จะพิจารณาเหตุผลอื่น ประกอบ	7.3	10.4	15.6	26.0	40.6	97	3.823 1.273

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่องของทัศนคติต่อผลประโยชน์ทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏผลดังนี้

(1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มักจะมีทัศนคติ และความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการชักจูงให้เข้าร่วมในพรรคการเมืองใดหรือกลุ่มใดนั้น ผลประโยชน์ทางการเมืองที่มีโอกาสจะได้รับมากที่สุดจากพรรคการเมืองนั้น หรือกลุ่มนั้นจะเป็นตัวที่มีอิทธิพลสูงในการช่วยเหลือในการตัดสินใจให้เข้ามาเข้าร่วมกลุ่ม เช่น โอกาสที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เลขานุการรัฐมนตรี หรือที่ปรึกษารัฐมนตรี เป็นต้น

(2) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่าการหาเสียงเลือกตั้งต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมาก ดังนั้น จึงเห็นว่า พรรคการเมืองใดที่มีทุนมากและอุดหนุนผู้สมัครเต็มที่ควรเป็นพรรคที่น่าจะขอเข้าร่วมหรือเข้าสังกัด

(3) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีความคิดว่ากลุ่มหรือพรรคการเมืองใดที่มีอิทธิพลและบารมีต่อเจ้าหน้าที่บ้านเมือง พรรคการเมืองนั้นเหมาะสมที่จะเข้าสังกัด เพราะคาดว่าจะได้ประโยชน์โดยการได้รับการอำนวยความสะดวก หรือดูแลความปลอดภัยจากเจ้าหน้าที่บ้านเมือง

(4) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าพรรคการเมืองใดหรือกลุ่มใดที่สามารถสนับสนุนหรือปกป้องผลประโยชน์ในธุรกิจของตนหรือพรรคพวกได้ดี จะเป็นพรรคการเมืองหรือกลุ่มที่ตนจะพิจารณาเข้าร่วม

(5) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ยอมรับว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีคะแนนนิยมดีจะได้รับกระแสผลประโยชน์จากพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้เข้าร่วมสังกัดไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ในรูปแบบตัวเงินหรือผลประโยชน์ ในรูปแบบแห่งทางการเมืองมากกว่าที่พรรคการเมืองนั้นจะชักชวนให้มาร่วมเพราะอุดมการณ์เดียวกัน

(6) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ากลุ่มหรือพรรคการเมืองใดก็ตามที่ให้การดูแล ส.ส. ทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้งอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าผลการเลือกตั้งจะออกมาเป็นเช่นไร จะเป็นตัวจูงใจให้ทุกคนอย่างเข้ามาร่วมสังกัดโดยไม่คำนึงว่าพรรคการเมืองนั้นจะมีนโยบายอย่างไร

(7) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ยอมรับว่าการจะมารวมกลุ่มหรือสังกัดพรรคใด มีสำคัญประการและต้องมองว่า กลุ่มนั้นหรือพรรคการเมืองนั้นมีภาพพจน์ที่ดีเป็นที่ศรัทธา เชื่อถือในสายตาประชาชนหรือไม่เพียงใด ถ้ามีภาพพจน์ที่ดี ประชาชน ศรัทธา เชื่อถือ ก็จะมีผู้มาขอเข้าสังกัดมาก

นอกจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแล้ว ยังมีข้อที่น่าสังเกตสำคัญบางประการจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องของทัศนคติต่อผลประโยชน์ทางการเมืองของ ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนใหญ่มองสมัครรับเลือกตั้ง มิใช่ เพราะอยากช่วยเหลือประชาชนโดยไม่มีหวังผลตอบแทนใด ๆ ซึ่งจากข้อมูลในข้อนี้ น่าจะมองได้อย่างเด่นชัดว่าการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงสมัครรับเลือกตั้งวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งน่าจะเป็นการหวังผลตอบแทนจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ยอมรับว่าประชาชนนิยมเลือกตัวบุคคลมากกว่าเลือกพรรค เพราะฉะนั้นการเข้าสังกัดพรรคการเมืองใดก็เพียงเพื่อให้สามารถจะลงสมัครรับเลือกตั้งได้ตามกฎหมายเท่านั้น ซึ่งจากข้อมูลในส่วนนี้ จะเห็นว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มองว่า การสังกัดพรรคหรือกลุ่มใดนั้นไม่ได้มีผลต่อการเลือกตั้งของประชาชนต่อตัวของเขาเอง เพราะฉะนั้นน่าจะมองได้ว่าการที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เลือกจะสังกัดพรรคการเมืองใดหรือกลุ่มใด น่าจะอยู่ที่ข้อเสนอที่ได้รับอันเป็นประโยชน์ต่อตัวเขาเองมากกว่าอย่างอื่น

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน ในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องทัศนคติต่อผลประโยชน์ทางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อันเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มนั้นสรุปได้ว่าจากคำถามข้อที่ 5 ถ้ามีผู้นำ 3 ประเภท 1ให้ท่านเลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ท่านจะเลือกประเภทไหน คือ

1. คนที่มีหลักการดีเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายแต่ไม่มีทุนทรัพย์สนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง
2. คนที่มีทุนทรัพย์พร้อมที่จะช่วยเหลือพรรคแต่เล่นการเมืองเพื่อดูแลผลประโยชน์ของตัวเองและกลุ่มอาชีพของตนเองมากกว่าผลประโยชน์ของส่วนรวม
3. คนที่มีสติปัญญาเฉียบแหลม เฉลียวฉลาด ตัดสินใจได้ดี กล้าได้กล้าเสีย

จากคำถามในข้อที่ 5 นี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะเลือกข้อที่ 2 ระบุว่าเหตุผลประกอบว่า โดยข้อเท็จจริงในการเลือกตั้งทุก ๆ ครั้งที่ผ่านมา แม้ว่าผู้ให้สัมภาษณ์ เช่น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายสังข์ทอง ศรีธเรศ) จะเป็น ส.ส. มา 5 สมัย แล้ว และไม่เคยสอบตกยอมรับว่า แม้ ส.ส.ทุกคนจะมีคะแนนนิยมและศรัทธาในหมู่ประชาชนในเขตเลือกตั้งอย่างคึกคักก็ตาม อีกทั้งมีผลงานที่ปรากฏให้เห็นอย่างมากมายก็ตาม ในการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็หลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะต้องใช้จ่ายเงินจำนวนมาก ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ใช้ไปในทางการซื้อเสียงเลยก็ตาม แต่ก็ต้องสิ้นเปลืองไปจำนวนอื่น ๆ เช่น ค่าตอบแทนหัวหน้าคะแนน ค่าตอบแทนสินน้ำใจของผู้ที่ช่วยหาเสียง ค่าเลี้ยงอาหารผู้มาเยี่ยมเยียนโดยเฉพาะประชาชน ซึ่งมาเป็นจำนวนมาก ต้องทำอาหารเลี้ยงผู้คนตลอด 24 ชั่วโมงก่อนการเลือกตั้งเป็นเวลานาน และมีค่าใช้จ่ายนอกระบบอีกจำนวนมาก แต่ ส.ส.บางคนยังต้องเพิ่มค่าสินน้ำใจเป็นค่ารถค่าอาหารกลางวันให้ประชาชนไปลงคะแนนคนละ 50-100 บาทอีกก็ยังมี จากรายจ่ายที่ต้องมีอย่างมากมายประกอบทั้ง ส.ส.อีสานส่วนใหญ่ฐานะอยู่ในชั้นปานกลางค่อนข้างยากจน จึงจำเป็นต้องให้ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่าถ้าเลือกสังกัดกลุ่มใดบ้างจึงเสี่ยงทุนทรัพย์ที่พรรคหรือบุคคลนั้นเสนอให้การช่วยเหลือมาก จึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกในการพิจารณาตัดสินใจในการเข้าร่วมกลุ่มหรือสังกัดพรรคการเมืองใด โดยยังไม่มองไปไกลถึงว่า ผู้ที่ทำให้ทุนนั้นจะเอาผลประโยชน์อะไรจากตนคืนไป นั่นคือ การสนองตอบต่อความจำเป็นเป็นพื้นฐานในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของ ส.ส. เพื่อประโยชน์ในการรักษาสถานภาพเดิม (status quo) และเพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงในการเลือกตั้งยังเป็นปัจจัยที่มีความจำเป็นสูงมาก

ภาวะผู้นำและการยอมรับภาวะผู้นำ

ภาวะผู้นำและการยอมรับภาวะผู้นำ หมายถึง ความเป็นผู้นำเป็นลักษณะพิเศษที่บุคคลคนหนึ่งมีความสามารถที่จะมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นหรือเหนือกลุ่ม เมื่อมีสถานการณ์เอื้ออำนวยและบุคคลอื่นก็ยอมรับด้วย

ผู้นำจะแบ่งได้ใหญ่ ๆ 6 ประเภทด้วยกันคือ

1. ผู้นำแบบอัตนินิยม (authoritative หรือ dominant) คือแบบที่ชอบใช้อำนาจเป็นใหญ่
2. ผู้นำแบบชักจูง (persuasive หรือ crowded arouser) เป็นผู้นำที่ชอบใช้ความสัมพันธ์ชักจูงใจคนอื่นให้คล้อยตาม
3. ผู้นำแบบประชาธิปไตย (democratic หรือ group developer) คือผู้นำที่ขอความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม

4. ผู้นำแบบการไร้ความสามารถ (intellectual หรือ eminentman) เป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถ ฉลาดจนเป็นที่ยอมรับของคนในกลุ่มจนยกให้เป็นผู้นำ

5. ผู้นำแบบนักบริหาร (executive หรือ administrator) คือผู้นำที่มีความสามารถในการบริหารงานจนเป็นที่ยอมรับ

6. ผู้นำแบบตัวแทน (representation หรือ spokesman) คือผู้นำที่สามารถจัดบิดเบือนปัญหาต่าง ๆ ให้แก่กลุ่ม สามารถเรียกร้องสิทธิและออกมารับแทนกลุ่มได้

แต่การที่บุคคลจะยอมรับในตัวผู้นำคนใดนั้นจะต้องมีการกระตุ้นให้ตื่นตัว เร่งเร้าให้สนใจ การไตร่ตรองหรือการประเมินผล การทดสอบจนเกิดการยอมรับขึ้น ซึ่งก็อยู่กับลักษณะส่วนตัวของผู้นำ อันอาจได้แก่ อายุ สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรู้ความสามารถ และการสื่อความหมายหรือการสื่อสารจากสื่อมวลชน และการสื่อสารระหว่างบุคคลต่อบุคคล หากประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของตัวผู้นำจากการสื่อสารที่ดี จะทำให้เกิดการยอมรับในตัวผู้นำ และให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและการพัฒนาชุมชนด้วยความสมัครใจและต่อเนื่อง

ในการศึกษาเรื่องนี้ได้กำหนดและคาดการณ์ว่า "ภาวะผู้นำและการยอมรับภาวะผู้นำ" เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ ภาวะผู้นำและการยอมรับโดยความหมายแล้วจะหมายถึงว่า "ความเป็นผู้นำและการยอมรับเป็นอิทธิพลที่บุคคลหนึ่งมีเหนือบุคคลอื่น อิทธิพลอันนี้จะเป็นที่รับรู้และยอมรับในกลุ่ม และไม่เพียงแต่เป็นเรื่องของอิทธิพลที่บุคคลหนึ่งมีเหนือบุคคลอื่นเท่านั้น ยังประกอบด้วยบุคคลนั้นยังมีความสามารถชักจูงหรือแนะนำบุคคลอื่นให้ทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์หรือของกลุ่มได้ ซึ่งแยกออกได้ดังนี้

1. ผู้นำของกลุ่มหรือหัวหน้าทีมที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้มีบารมีเป็น ส.ส. มาหลายสมัย มีผลงานมาก ประชาชนเชื่อถือศรัทธา และถูกมองว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถจะสามารถจูงใจให้ใครก็อยากเสนอตัวเข้ามาร่วมในกลุ่มหรือในสังกัด

2. ผู้นำของพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียงและมีภาพพจน์ที่ดี ประชาชนรู้จักและยอมรับในความประพฤติและผลงานในอดีตที่ผ่านมา จะจูงใจให้ใคร ๆ ก็อยากเสนอตัวเข้ามาสังกัดในกลุ่มหรือพรรคการเมืองนั้น

3. อิทธิพลและบารมีทั้งทางบวกและลบของผู้สนับสนุนในพื้นที่ที่มาสมัครรับการเลือกตั้งที่สามารถเป็นที่พึ่งพาของผู้สมัครรับเลือกตั้งได้จะจูงใจให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเสนอตัวเข้ามาร่วมสังกัดในกลุ่ม หรือพรรคการเมืองที่บุคคลนั้นสนับสนุนอยู่

4. อิทธิพลและบารมีของกลุ่มแข่งขันทางการเมืองงานพื้นที่บางครั้งจะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลต้องไปรวมอยู่กับกลุ่มหรือพรรคการเมืองที่มองว่ามีอำนาจและพลังเพียงพอที่จะต่อสู้กับคู่แข่งงานพื้นที่ได้

5. ข้อเรียกร้องการยอมรับการได้รับเกียรติหรือการได้รับความเชื่อถือจากผู้นำท้องถิ่นว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถจะเป็นแรงจูงใจให้เกิดการเข้าร่วมกลุ่มหรือสังกัดพรรคการเมืองใดตามผู้นำท้องถิ่นชี้แนะโดยไม่มีคำนึงถึงผลตอบแทนใด ๆ

6. ผู้นำในพื้นที่หรือหัวหน้าทีมของผู้สมัครในพื้นที่ที่มีอิทธิพล มีบารมีและมีอำนาจต่อรองกับพรรคการเมืองที่สังกัดสูงและสามารถจะทำให้คนสนับสนุนหรือเงื่อนไขเรื่องผลตอบแทนแก่บุคคลใด ๆ ได้ จะจูงใจให้ใคร ๆ ก็อยากเข้าร่วมอยู่ในสังกัด

จากผลการทดสอบสมมติฐานที่ได้คาดการณไว้ดังกล่าวในเรื่องของภาวะผู้นำ และการยอมรับภาวะผู้นำที่ได้ทำการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.4 ทักษะคิดต่อภาวะผู้นำของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เนื้อหาเรื่องภาวะผู้นำ	ระดับความคิดเห็นเป็น %					N	Mean	SD.
	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วย ส่วนใหญ่	เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เป็นหัวหน้าทีมมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้สมัครในทีมเดียวกันได้รับการเลือกตั้ง	9.4	6.3	17.7	43.8	22.9	97	3.646	1.179
2. ส.ส.ในปัจจุบันจะ เปลี่ยนพรรคการเมืองที่สังกัดไปตามหัวหน้าทีมมากกว่าเหตุผลอื่น	10.4	7.3	28.1	30.2	24.0	97	3.500	1.231
3. ส.ส.เก่าที่เป็นผู้แทนราษฎรมาหลายสมัย ย่อมมีอิทธิพลทั้งทางความคิดและการกระทำให้ ส.ส.ใหม่คล้อยตาม	9.4	10.4	21.8	35.4	22.9	97	3.552	1.247
4. ส.ส.ที่มีฐานะทางการเงินมั่นคงและมีจิตใจกว้างขวาง ย่อมเป็นที่รักใคร่นับถือของ ส.ส.ทั่วไปและใคร ๆ ก็อย่างอยู่ร่วมทีมด้วย โดยมีได้คำนึงถึงหัวหน้าพรรคหรือนโยบายของพรรค	16.7	12.5	11.5	31.3	28.1	97	3.417	1.441

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

เนื้อหาเรื่องภาวะผู้นำ	ระดับความคิดเห็นเป็น %					N	Mean	SD.
	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
5. ส.ส.ที่มีตำแหน่งทางการเมือง เช่น เป็น รัฐมนตรีหรือผู้บริหารพรรคย่อมมีอำนาจห้าม กระทำหรือสั่งให้กระทำต่อ ส.ส.ของพรรค ส่วนใหญ่ได้	8.4	9.5	20.0	34.7	27.4	97	3.632	1.221
6. การทำหน้าที่ ส.ส.ทั้งในสภา และในเขต เลือกตั้ง ถ้า ส.ส.หัวหน้าทีม หรือ ส.ส. ที่เป็นที่เคารพนับถือในพรรคแนะนำส่วนใหญ่ จะทำตาม	6.3	7.4	15.8	47.4	23.2	97	3.737	1.094
7. ในบางครั้ง ส.ส.ได้รวมกลุ่มกันเพื่อ สนับสนุนหรือผลักดันให้ ส.ส.บางคนให้มี ตำแหน่งทางการเมืองโดยไม่คำนึงถึง อาวุโสและตำแหน่งบริหารภายในพรรค	48.4	29.5	16.8	5.3	-	97	1.789	0.910
8. ส.ส.ทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกัน จึงมี อีกระที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำ โดยไม่ต้อง คำนึงถึงหัวหน้าพรรคหรือ กรรมการบริหารพรรค	34.7	30.5	21.1	13.7	0.00	97	2.137	1.048

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

เนื้อหาเรื่องภาวะผู้นำ	ระดับความคิดเห็นเป็น %					N	Mean	SD.
	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง				
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
9. ความเชื่อมั่นในผู้นำเป็นวัฒนธรรมของคนไทย และควรรักษาเอาไว้ โดยเฉพาะความเชื่อมั่นผู้นำทางการเมืองจะเป็นผลผลักดันให้การแก้ปัญหาต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จ	9.5	6.3	22.1	29.5	32.6	97	3.695	1.255
10. การที่ ส.ส. เลือกสังกัดพรรคการเมืองใด นอกจากจะพิจารณาเรื่องหัวหน้าพรรคนโยบายของพรรคแล้ว ยังต้องพิจารณาเรื่องผู้ที่พรรคจะให้นับสนุนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองด้วย	6.3	15.8	20.0	29.5	28.4	97	3.579	1.234
11. คู่แข่งชั้นทางการเมือง บางครั้งมีความสำคัญมากในการเป็นตัวกำหนดให้ ส.ส. ต้องสังกัดอยู่กับกลุ่มใดหรือพรรคการเมืองใด เพราะต้องมองว่าจะสามารถต่อสู้กับคู่แข่งหรือไม่	8.3	14.6	25.0	27.1	25.0	97	3.458	1.247
12. ชื่อเรียกร้องของผู้นำมวลชนหรือผู้นำทางศาสนาตลอดจน ผู้นำโดยธรรมชาติในเขตเลือกตั้งจะเป็นความสำคัญอย่างมากในการตัดสินใจของ ส.ส. ในการสังกัดกลุ่มหรือพรรคการเมืองใด	6.3	11.5	15.6	37.5	29.2	97	3.719	1.185

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่ม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเรื่องของทัศนคติต่อภาวะผู้นำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังนี้

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหัวหน้าทีมในการเลือกตั้งมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งงานที่ได้รับ การเลือกตั้ง นอกจากนั้นยังยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงหรือย้ายพรรคเมืองที่สังกัดจะย้ายตามหัวหน้าทีมมากกว่าเหตุผลอื่น

2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ยอมรับกันว่า ส.ส.เก่าเป็น ผู้แทนราษฎรมาหลายสมัยหรือ ส.ส. ที่มีตำแหน่งทางการเมือง เช่นรัฐมนตรีหรือกรรมการบริหาร พรรคมีอิทธิพลทั้งทางด้านความคิดและการกระทำให้ ส.ส.ใหม่ คล้อยตามหรือมีอำนาจห้ามกระทำหรือ ส่งให้กระทำต่อ ส.ส. ของพรรคส่วนใหญ่ได้

3. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ยอมรับว่า ส.ส.ที่มีฐานะทางการเงินมั่นคงและมีจิตใจกว้างขวางจะเป็นผู้ที่ใคร ๆ ก็อยากจะมาร่วมอยู่ด้วย โดยไม่มองว่าผู้นั้น สังกัดพรรคการเมืองใด มีใครเป็นหัวหน้าพรรคหรือมีนโยบายพรรคเป็นอย่างไร

4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ยอมรับว่า การเชื่อมั่นใน ผู้นั้นเป็นวัฒนธรรมของคนไทยที่ควรรักษาไว้ โดยเฉพาะเชื่อมั่นผู้นำทางการเมืองจะเป็นผลหลักดันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จ

5. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การที่ ส.ส. จะเลือกสังกัดพรรคหรือกลุ่มใด นอกจากจะมองที่หัวหน้าพรรค นโยบายของพรรคแล้ว ความสำคัญอีกอย่างก็คือต้องดูถึงผู้ที่พรรคจะให้นับสนุนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองประกอบด้วย

6. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ยอมรับว่าชื่อเรียกห้อง ของผู้นำมวลชนหรือผู้นำทางศาสนา ตลอดจนผู้นำโดยธรรมชาติในเขตเลือกตั้งให้รวมกลุ่มหรือสังกัด พรรคการเมืองใด มีความสำคัญมาก

7. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า คู่แข่งขันทางการเมืองในเขตพื้นที่เลือกตั้ง มีความสำคัญมากต่อการพิจารณาในการจะเข้าสังกัดพรรคการเมืองใด ของตนเพราะต้องดูว่าถ้าเข้าสังกัดพรรคการเมืองนั้น ๆ แล้วจะทำให้สามารถจะต่อสู้กับคู่แข่งทางการเมืองนั้นได้

จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ในเรื่องทัศนคติต่อภาวะผู้นำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ปรากฏผลดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว มีข้อที่น่าสนใจเกิดบางประการ ดังนี้

1. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มองมีความคิดเห็นที่ ไม่เห็นด้วย กับแนวความคิดที่ว่าบางครั้ง ส.ส. ได้รวมกลุ่มกัน เพื่อสนับสนุนหรือผลักดันให้ ส.ส. บางคนที่มีตำแหน่งทางการเมืองโดยไม่มีค่านึงถึงอาวุธและตำแหน่งบริหารภายในพรรค ซึ่งจากแนวความคิดเห็นอันอาจมองได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มองยอมรับถึงความมีอาวุธหรือตำแหน่งบริหารภายในพรรคอยู่ว่า มีความสำคัญที่ควรจะได้รับโอกาสให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกว่าผู้ไม่มีอาวุธหรือไม่มีตำแหน่งบริหารในพรรค

2. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่มอง ไม่ยอมรับ คำกล่าวที่ว่า "ส.ส. ทุกคนมีฐานะเท่าเทียมกัน จึงมีอิสระที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำโดยไม่ต้องคำนึงถึงหัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรค" ซึ่งจากแนวความคิดเห็นอันนี้ อาจพิจารณาได้ว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังให้ความสำคัญที่หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค และยังคงยอมรับความอาวุโสทางการเมืองของ ส.ส. ท่านอื่นอยู่

สำหรับผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน ในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องทัศนคติต่อภาวะผู้นำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออันเป็นปัจจัยสำคัญต่อการรวมกลุ่มนั้น จากคำถามข้อ 3, 4

3. ในอดีตมีข่าวว่า ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพยายามจะรวมตัวกันดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพราะถ้ารวมกันได้จริงจะสามารถกุมอำนาจในการบริหารประเทศได้ เนื่องจากเป็นเสียงข้างมาก แต่ก็ไม่มีใครทำได้สำเร็จท่านคิดว่าเป็นเพราะอะไร พอสรุปคำตอบของผู้สัมภาษณ์ได้ว่า ส่วนใหญ่มองกันว่ายังไม่มีใครที่เป็น ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความพร้อมทุก ๆ ด้าน เพียงพอในการเป็นผู้นำที่จะรวมกลุ่ม ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดได้ดังกล่าว กล่าวคือ ไม่มีผู้นำที่ทุกคนที่เป็น ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือยอมรับได้ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในบรรดา ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมดนั้นมีผู้นำขึ้นมาหลายคน เช่น นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์ นายสุทัศน์ เงินหมื่น หรือ นายประจวบ ไชยสาส์น เป็นต้น ซึ่งแต่ละคนก็มีความพร้อมในแต่ละด้านไม่เหมือนกัน ดังนั้น ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือแต่ละคนก็จะเลือกไปสังกัดตามผู้นำแต่ละคนที่มาชักชวน หรือตามเงื่อนไขที่แต่ละคนมองว่าตนได้ประโยชน์มากที่สุดก็ไปรวมในกลุ่มนั้น

คำถามข้อ 4 ในการสัมภาษณ์ มีว่า "มีคนพูดว่านักการเมืองที่มีอาชีพเดียวกัน หรือแนวทางการแก้ไขปัญหของประเทศเหมือนกันควรรวมอยู่ในพรรคการเมืองเดียวกัน เช่นเดียวกับในประเทศที่

พัฒนาแล้วทั้งหลาย ท่านคิดว่าเมืองไทยจะมีโอกาสพัฒนาถึงขั้นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด"

ในคำถามข้อนี้ผู้ที่สัมภาษณ์ทุกคนตอบตรงกันว่า เห็นด้วยกับคำพูดดังกล่าวข้างต้น แต่ประเทศไทยนั้นยังต้องรอเวลาการพัฒนาประชาธิปไตยไปอีกนานถึงจะเป็นเช่นนั้นเพราะเหตุว่า โดยพื้นฐานประชาชนทั่วไปผู้มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งยังนิยมเลือกตั้งบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง นโยบายพรรคการเมืองบางที่ประชาชนส่วนใหญ่มิได้รู้เลยว่าแต่ละพรรคมีนโยบายอย่างไร และอีกประการนโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน ด้วยเหตุนี้ ตัวบุคคลจึงเป็นส่วนสำคัญที่ประชาชนเลือกจากเหตุผลนี้เองผู้ลงสมัครเป็น ส.ส. จึงต้องอาศัยผู้สนับสนุนหรือหัวหน้าทีม หัวหน้าพรรคการเมืองที่ประชาชนนิยมยกย่อง ศรัทธา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทาให้ต้องมาอาศัยรวมอยู่ในกลุ่มหรือพรรคการเมืองนั้นเพราะจะได้อาศัยหัวหน้าทีมหรือหัวหน้าพรรคการเมืองดังกล่าวทาให้ตนได้รับการเลือกตั้ง

นอกจากนี้ในการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ได้กำหนดสมมติฐานขึ้นเพื่อทาการทดสอบว่า อุดมการณ์ทางการเมือง ผลประโยชน์ และภาวะผู้นำปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือไม่นั้น จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามของประชากรวิจัยเพื่อมองว่า กลุ่มต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ โดยจำแนกตามพรรคการเมืองมีได้ถึง 9 กลุ่ม หรือ 9 พรรคการเมือง

อุดมการณ์ทางการเมือง ผลประโยชน์ และภาวะผู้นำที่แตกต่างกันของแต่ละพรรคการเมืองนั้น ๆ ไรหรือไม่มีปัจจัยสำคัญที่ทาให้ต้องมีกลุ่มหรือพรรคการเมืองถึง 9 พรรคการเมือง ที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสังกัด และอีกประการหนึ่งความแตกต่างของภูมิลาเนาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแต่ละคนมีอิทธิพลหรือไม่ต่อแนวความคิดและทัศนคติในเรื่องอุดมการณ์ทางการเมือง ผลประโยชน์และภาวะผู้นำที่มองแตกต่างกันไปในคนละลักษณะหรือไม่

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้พอแยกออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. ในส่วนของอุดมการณ์ทางการเมืองของ ส.ส. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะเห็นว่าอุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคการเมืองทั้ง 9 พรรค ที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสังกัดอยู่ คือ

1.1 พรรคเอกภาพ	1.2 พรรคชาติพัฒนา
1.3 พรรคประชาธิปัตย์	1.4 พรรคชาติไทย
1.5 พรรคความหวังใหม่	1.6 พรรคเสรีธรรม
1.7 พรรคกิจสังคม	1.8 พรรคมวลชน
1.9 พรรคพลังธรรม	

ทั้ง 9 พรรคการเมือง จะเห็นว่าความแตกต่างของอุดมการณ์ทางการเมืองที่เห็นอย่างเด่นชัด มีน้อยมากอาจกล่าวได้ว่า แทบจะไม่มี ความแตกต่างในด้านอุดมการณ์ทางการเมืองเลย เพราะฉะนั้น อุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละพรรคการเมือง จึงไม่น่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมารวมกลุ่มหรือมาสังกัดพรรคการเมืองนั้น ๆ

นอกจากนี้ ถ้าพิจารณาถึงภูมิหลังของ ส.ส. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ก่อนเป็น ส.ส. หรือขณะเป็น ส.ส. รายได้ต่อเดือนไม่รวมเงินเดือน ส.ส. สถานที่เกิดจำนวนพรรคการเมืองที่สังกัด จำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง และสถานภาพทางครอบครัวจะ เห็นว่าภูมิหลังดังกล่าวแทบจะไม่มี ความแตกต่างกันให้เห็นเลยอย่างเด่นชัด ในส่วนของอุดมการณ์ทางการเมืองจะมีให้เห็นความแตกต่างบ้างเล็กน้อยก็คือในส่วน ของภูมิหลัง เรื่องอายุของ ส.ส. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ส.ส. ที่มีอายุตั้งแต่ 38 ปีลงมา จะคำนึงถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของแต่ละ พรรคการเมืองมากกว่า ส.ส. ที่มีอายุตั้งแต่ 48 ปีขึ้นไป

โดยสรุปอาจกล่าวในเบื้องต้นได้ว่า ส.ส. ยังมีอายุมากมีแนวโน้มที่จะคำนึงถึงอุดมการณ์ทางการเมืองน้อยและ ส.ส. ที่มีอายุน้อยจะยิ่งคำนึงถึงอุดมการณ์ทางการเมืองมาก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 อุดมการณ์ทางการเมืองของ ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ตอบแบบสอบถาม
จำนวนตามสภาพภูมิหลัง

ภูมิหลัง	ไม่เห็นด้วย (1)	กลาง ๆ (2)	เห็นด้วย (3)	จำนวน 97	X ² Gamma Sig
เพศ					.561 -.015
ชาย	30.5 (29)	36.8 (35)	32.6 (31)	95	
หญิง	50.0 (1)	-	50.0 (1)	2	
อายุ					.044 -.123
38 ปีลงมา	26.7 (8)	46.7 (14)	26.7 (8)	30	
39 - 47 ปี	16.1 (5)	41.9 (13)	41.9 (13)	31	
48 ปีขึ้นไป	47.2 (17)	22.2 (8)	30.6 (11)	36	
ระดับการศึกษาสูงสุด					.880 +.028
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	40.0 (4)	20.0 (2)	40.0 (4)	10	
อนุปริญญา	27.3 (3)	36.4 (4)	36.4 (4)	11	
ปริญญาตรี	33.3 (18)	35.2 (19)	31.5 (17)	54	
สูงกว่าปริญญาตรี	22.7 (5)	45.5 (10)	31.8 (7)	22	
อาชีพก่อนเป็น ส.ส. หรือขณะเป็น ส.ส.					.083
พ่อค้า นักธุรกิจ	32.4 (12)	35.1 (13)	32.4 (12)	37	
เกษตรกร	50.0 (1)	50.0 (1)	-	2	
ข้าราชการ	21.4 (6)	32.1 (9)	46.4 (13)	28	
รับจ้าง	-	20.0 (1)	80.0 (4)	5	
อื่น ๆ	44.0 (11)	44.0 (11)	12.0 (3)	25	

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ภูมิภาค	ไม่เห็นด้วย (1)	กลาง ๆ (2)	เห็นด้วย (3)	จำนวน 97	X ² Sig	Gamma
รายได้					.072	-.302
5,000 บาทลงมา	33.3 (1)	66.7 (2)	-	3		
5,001-10,000 บาท	33.3 (3)	22.2 (2)	44.4 (4)	9		
10,001-15,000 บาท	17.4 (4)	34.8 (8)	47.8 (11)	23		
15,001-20,000 บาท	14.3 (2)	28.6 (4)	57.1 (8)	14		
20,001 บาทขึ้นไป	41.7 (20)	39.6 (19)	18.8 (9)	48		
สถานที่เกิด					.080	+.506
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	33.3 (27)	40.7 (33)	25.9 (21)	81		
ภาคกลาง	7.1 (1)	21.4 (3)	71.4 (10)	14		
การสังกัดพรรคการเมือง					.659	-.201
พรรคเดี่ยวตลอด	26.0 (13)	34.0 (17)	40.0 (20)	50		
2 พรรค	34.4 (11)	40.6 (13)	25.0 (8)	32		
3 พรรค	33.3 (4)	41.7 (5)	25.0 (3)	12		
จำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง					.941	+.111
1 ครั้ง	30.4 (7)	34.8 (8)	34.8 (8)	23		
2 ครั้ง	30.8 (8)	42.3 (11)	26.9 (7)	26		
3 ครั้ง	23.5 (4)	41.2 (7)	35.3 (6)	17		
4 ครั้ง	22.2 (4)	33.3 (6)	44.4 (8)	18		

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ภูมิหลัง	ไม่เห็นด้วย (1)	กลาง ๆ (2)	เห็นด้วย (3)	จำนวน 97	X ² Gamma Sig
สถานภาพทางครอบครัว					.788 +.135
โสด	33.3 (4)	41.7 (5)	25.0 (3)	12	
แต่งงานและอยู่ด้วยกัน	30.1 (25)	34.9 (29)	34.9 (29)	83	
พรรคการเมืองที่สังกัด					.711
1 พรรคเอกภาพ	66.7 (2)	33.3 (1)	-	3	
2 พรรคชาติพัฒนา	28.0 (7)	28.0 (7)	44.0 (11)	25	
3 พรรคประชาธิปัตย์	27.3 (3)	36.4 (4)	36.4 (4)	11	
4 พรรคชาติไทย	46.7 (7)	40.4 (6)	13.3 (2)	15	
5 พรรคความหวังใหม่	29.2 (7)	37.5 (9)	33.3 (8)	24	
6 พรรคเสรีธรรม	-	66.7 (2)	33.3 (1)	3	
7 พรรคกิจสังคม	11.1 (1)	44.4 (4)	44.4 (4)	9	
8 พรรคมวลชน	100.0 (1)	-	-	1	
9 พรรคพลังธรรม	33.3 (2)	33.3 (2)	33.3 (2)	6	

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ในส่วนของผลประโยชน์ทางการเมืองของ ส.ส.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น จะเห็นว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัดเลย เพราะฉะนั้นผลประโยชน์ทางการเมืองที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้รับ จึงไม่น่าจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมารวมกลุ่มหรือมาสังกัดพรรคการเมือง นั้น ๆ

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาถึงภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ก่อนเป็น ส.ส. หรือขณะเป็น ส.ส. รายได้ต่อเดือนไม่รวมเงินเดือน ส.ส. สถานที่เกิด จำนวนพรรคการเมืองที่เคยสังกัด จำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง และสถานภาพทางครอบครัวแล้ว พบว่า ภูมิหลังดังกล่าวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ที่ทำให้แนวความคิดและทัศนคติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในผลประโยชน์ทางการเมืองที่ได้รับแตกต่างกันเลย จะพอมืออยู่บ้างที่ภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทำให้แนวความคิดและทัศนคติในเรื่องผลประโยชน์ทางการเมืองแตกต่างกันบ้าง ดังนี้

รายได้ต่อเดือนไม่รวมเงินเดือน ส.ส.

ส.ส.ที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,000 บาท ลงมาจะยอมรับว่าผลประโยชน์ทางการเมืองที่ได้รับจะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคการเมืองใด ในขณะที่ ส.ส.ที่มีรายได้ตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป จะมองว่าผลประโยชน์ทางการเมืองที่ได้รับไม่ใช่ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคการเมืองใด กล่าวอีกนัยหนึ่ง ในส่วนของรายได้ต่อเดือนไม่รวมเงินเดือน ส.ส.นี้ ถ้า ส.ส.ที่มีรายได้น้อยกว่า 5,000 บาทลงมา ยิ่งน้อยจะยิ่งมองผลประโยชน์ทางการเมืองที่ได้รับมีความสำคัญในการตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคการเมืองใดมากกว่า ส.ส.ที่มีรายได้มากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป และถ้า ยิ่งมากก็ยิ่งมองผลประโยชน์ทางการเมืองมีความสำคัญน้อยลงตามรายได้ที่เพิ่มขึ้นด้วย

สถานที่เกิด

ส.ส.ที่เกิดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มองว่าผลประโยชน์ทางการเมืองที่ได้รับไม่ใช่ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคการเมืองใด ในขณะที่ ส.ส.ที่เกิดในภาคกลางยอมรับว่าผลประโยชน์ทางการเมืองที่ได้รับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคการเมืองใด

ตารางที่ 4.6 ผลประโยชน์ทางการเมืองของ ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ตอบแบบสอบถาม
จำนวนตามสภาพภูมิหลัง

ภูมิหลัง	ไม่เห็นด้วย (1)	กลาง ๆ (2)	เห็นด้วย (3)	จำนวน 97	X ² Gamma Sig
เพศ					.659 +.479
ชาย	29.5 (28)	36.8 (35)	33.7 (32)	95	
หญิง	-	50.0 (1)	50.0 (1)	2	
อายุ					.589 -.107
38 ปีลงมา	20.0 (6)	46.7 (14)	33.3 (10)	30	
39 - 47 ปี	32.3 (10)	29.0 (9)	38.7 (12)	31	
48 ปีขึ้นไป	33.3 (12)	36.1 (13)	30.6 (11)	36	
ระดับการศึกษาสูงสุด					.332 -.141
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	30.0 (3)	20.0 (2)	50.0 (5)	10	
อนุปริญญา	27.3 (3)	45.5 (5)	27.3 (3)	11	
ปริญญาตรี	22.2 (12)	44.4 (24)	33.3 (18)	54	
สูงกว่าปริญญาตรี	45.5 (10)	22.7 (5)	31.8 (7)	22	

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
(มีต่อ)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ภูมิภาค	ไม่เห็นด้วย (1)	กลาง ๆ (2)	เห็นด้วย (3)	จำนวน 97	X ² Gamma Sig
อาชีพก่อนเป็น ส.ส. หรือขณะเป็น ส.ส.					.345
พ่อค้า นักธุรกิจ	29.7 (11)	40.5 (15)	29.7 (11)	37	
เกษตรกร	50.0 (1)	50.0 (1)	-	2	
ข้าราชการ	17.9 (5)	32.1 (9)	50.0 (14)	28	
รับจ้าง	20.0 (1)	20.0 (1)	60.0 (3)	5	
อื่น ๆ	40.0 (10)	40.0 (10)	20.0 (5)	25	
รายได้					.011 -.276
5,000 บาทลงมา	33.3 (1)	-	66.7 (2)	3	
5,001-10,000 บาท	33.3 (3)	44.4 (4)	22.2 (2)	9	
10,001-15,000 บาท	21.7 (5)	30.4 (7)	47.8 (11)	23	
15,001-20,000 บาท	14.3 (2)	14.3 (2)	71.4 (10)	14	
20,001 บาทขึ้นไป	35.4 (17)	47.9 (23)	16.7 (8)	48	
สถานที่เกิด					.003 +.706
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	33.3 (27)	40.7 (33)	25.9 (21)	81	
ภาคกลาง	7.1 (1)	21.4 (3)	71.4 (10)	14	

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ภูมิหลัง	ไม่เห็นด้วย (1)	กลาง ๆ (2)	เห็นด้วย (3)	จำนวน 97	X ² Sig	Gamma
การสังกัดพรรคการเมือง					.416	-.234
พรรคเดี่ยวตลอด	22.0 (11)	40.0 (20)	38.0 (19)	50		
2 พรรค	31.3 (10)	37.5 (12)	31.3 (10)	32		
3 พรรค	50.0 (6)	25.0 (3)	25.0 (3)	12		
จำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง					.775	-.025
1 ครั้ง	26.1 (6)	34.8 (8)	39.1 (9)	23		
2 ครั้ง	23.1 (6)	46.2 (12)	30.8 (8)	26		
3 ครั้ง	35.3 (6)	29.4 (5)	35.3 (6)	17		
4 ครั้ง	33.3 (6)	22.2 (4)	44.4 (8)	18		
สถานภาพทางครอบครัว					.908	+.060
โสด	33.3 (4)	33.3 (4)	33.3 (4)	12		
แต่งงานและอยู่ด้วยกัน	27.7 (23)	38.6 (32)	33.7 (28)	83		
พรรคการเมืองที่สังกัด					.656	
1 พรรคเอกภาพ	66.7 (2)	33.3 (1)	-	3		
2 พรรคชาติพัฒนา	36.0 (9)	20.0 (5)	44.0 (11)	25		
3 พรรคประชาธิปัตย์	27.3 (3)	36.4 (4)	36.4 (4)	11		
4 พรรคชาติไทย	33.3 (5)	46.7 (7)	20.0 (3)	15		
5 พรรคความหวังใหม่	16.7 (4)	45.8 (11)	37.5 (9)	24		
6 พรรคเสรีธรรม	-	66.7 (2)	33.3 (1)	3		
7 พรรคกิจสังคม	22.2 (2)	44.4 (4)	33.3 (3)	9		
8 พรรคมวลชน	100.0 (1)	-	-	1		
9 พรรคพลังธรรม	33.3 (2)	33.3 (2)	33.3 (2)	6		

3. ในส่วนของภาวะผู้นำของ ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาวะผู้นำของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สังกัดพรรคการเมืองทั้ง 9 พรรคดังกล่าว นั้น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามแล้ว อาจจะกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำของแต่ละพรรคการเมืองไม่ได้มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัดแต่ประการใดเลย

เพราะฉะนั้น ภาวะผู้นำของแต่ละพรรคการเมืองจึงไม่น่าจะถือได้ว่า เป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลที่ทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมารวมกลุ่มหรือ เข้าสังกัดพรรคการเมืองนั้น ๆ

นอกจากนี้ ถ้ามาพิจารณาถึงภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ก่อนเป็น ส.ส. หรือขณะเป็น ส.ส. รายได้ต่อเดือนไม่รวมเงินเดือน ส.ส. สถานที่เกิด จำนวนพรรคการเมืองที่เคยสังกัด จำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง และสถานภาพทางครอบครัวแล้ว พบว่า ภูมิหลังดังกล่าวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีความแตกต่างกันอยู่มาก ก็มีได้มีอิทธิพลที่ทำให้แนวความคิดและทัศนคติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเหล่านั้นแตกต่างกันไปอย่างเห็นได้ชัดเลย จะพอเห็นได้อยู่บ้างก็เล็กน้อยมาก คือในส่วนของภูมิหลังในเรื่องของสถานที่เกิดจะเห็นว่า ส.ส. ที่เกิดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่ภาวะผู้นำของพรรคการเมืองต่าง ๆ ไม่ใช่ว่าปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าสังกัดพรรคการเมืองใด ในขณะที่ ส.ส. ที่เกิดในภาคกลางจนถึงภาวะผู้นำของพรรคการเมืองมากกว่า ว่าเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของคนที่ จะเข้าสังกัดพรรคการเมืองใด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.7 ภาวะผู้นำทางการเมืองของ ส.ส. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ตอบแบบสอบถาม
จำนวนตามสภาพภูมิหลัง

ภูมิหลัง	ไม่เห็นด้วย (1)	กลาง ๆ (2)	เห็นด้วย (3)	จำนวน 97	X ² Sig	Gamma
เพศ					.582	-.046
ชาย	29.5 (28)	34.7 (33)	35.8 (34)	95		
หญิง	50.0 (1)	-	50.0 (1)	2		
อายุ					.265	-.003
38 ปีลงมา	30.0 (9)	43.3 (13)	26.7 (8)	30		
39 - 47 ปี	19.4 (6)	35.5 (11)	45.2 (14)	31		
48 ปีขึ้นไป	38.9 (14)	25.0 (9)	36.1 (13)	36		
ระดับการศึกษาสูงสุด					.295	-.076
มัธยมศึกษาหรือต่ำกว่า	20.0 (2)	30.0 (3)	50.0 (5)	10		
อนุปริญญา	54.5 (6)	18.2 (2)	27.3 (3)	11		
ปริญญาตรี	22.2 (12)	40.7 (22)	37.0 (20)	54		
สูงกว่าปริญญาตรี	40.9 (9)	27.3 (6)	31.8 (7)	22		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(มีต่อ)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ภูมิภาค	ไม่เห็นด้วย (1)	กลาง ๆ (2)	เห็นด้วย (3)	จำนวน 97	X ² Gamma Sig
อาชีพก่อนเป็น ส.ส. หรือขณะเป็น ส.ส.					.058
พ่อค้า นักธุรกิจ	32.4 (12)	35.1 (13)	32.4 (12)	37	
เกษตรกร	50.0 (1)	50.0 (1)	-	2	
ข้าราชการ	25.0 (7)	21.4 (6)	53.6 (15)	28	
รับจ้าง	20.0 (1)	-	80.0 (4)	5	
อื่น ๆ	32.0 (8)	52.0 (13)	16.0 (4)	25	
รายได้					.103 -.309
5,000 บาทลงมา	-	66.7 (2)	33.3 (1)	3	
5,001-10,000 บาท	22.2 (2)	44.4 (4)	33.3 (3)	9	
10,001-15,000 บาท	21.7 (5)	30.4 (7)	47.8 (11)	23	
15,001-20,000 บาท	14.3 (2)	21.4 (3)	64.3 (9)	14	
20,001 บาทขึ้นไป	41.7 (20)	35.4 (17)	22.9 (11)	48	
สถานที่เกิด					.041 +.534
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	33.3 (27)	37.0 (30)	29.6 (24)	81	
ภาคกลาง	14.3 (2)	21.4 (3)	64.3 (9)	14	

(มีต่อ)

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ภูมิหลัง	ไม่เห็นด้วย (1)	กลาง ๆ (2)	เห็นด้วย (3)	จำนวน	X ² Sig	Gamma
การสังกัดพรรคการเมือง					.700	+.025
พรรคเดียวตลอด	30.0 (15)	34.0 (17)	36.0 (18)	50		
2 พรรค	34.4 (11)	28.1 (9)	37.5 (12)	32		
3 พรรค	16.7 (2)	50.0 (6)	33.3 (4)	12		
จำนวนครั้งที่ได้รับการเลือกตั้ง					.169	+.000
1 ครั้ง	26.1 (6)	39.1 (9)	34.8 (8)	23		
2 ครั้ง	26.9 (7)	26.9 (7)	46.2 (12)	26		
3 ครั้ง	41.2 (7)	47.1 (8)	11.8 (2)	17		
4 ครั้ง	27.8 (5)	16.7 (3)	55.6 (10)	18		
สถานภาพทางครอบครัว					.873	-.131
โสด	25.0 (3)	33.3 (4)	41.7 (5)	12		
แต่งงานและอยู่ด้วยกัน	31.3 (26)	33.7 (28)	34.9 (29)	83		
พรรคการเมืองที่สังกัด					.197	
1 พรรคเอกภาพ	-	66.7 (2)	33.3 (1)	3		
2 พรรคชาติพัฒนา	32.0 (8)	24.0 (6)	44.4 (11)	25		
3 พรรคประชาธิปัตย์	27.3 (3)	45.5 (5)	27.3 (3)	11		
4 พรรคชาติไทย	46.7 (7)	46.7 (7)	6.7 (1)	15		
5 พรรคความหวังใหม่	25.0 (6)	37.5 (9)	37.5 (9)	24		
6 พรรคเสรีธรรม	-	-	100.0 (3)	3		
7 พรรคกิจสังคม	22.2 (2)	33.3 (3)	44.4 (4)	9		
8 พรรคมวลชน	-	100.0 (1)	-	1		
9 พรรคพลังธรรม	50.0 (3)	-	50.0 (3)	6		

สรุป

สรุปแล้วจากการศึกษาเรื่องนี้พบว่าประชากรวิจัย ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้ให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม จำนวน 107 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังที่ได้ตั้งสมมติฐานไว้ 3 ปัจจัย คือ อุดมการณ์ทางการเมืองผลประโยชน์ และ ภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นในปัจจัยทั้ง 3 อย่าง ว่าตามข้อเท็จจริงแล้วปัจจัยทั้ง 3 อย่าง มีอิทธิพลที่สำคัญต่อการรวมกลุ่มของ ส.ส. ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจริง แต่ทั้งนี้ปัจจัยทั้ง 3 อย่าง มีาจะจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จะเข้าไปรวมอยู่ในกลุ่มใดเหมือนกันทุกคน บางคนอาจจะมียุคอุดมการณ์ทางการเมืองอย่างหนึ่งซึ่งอาจจะมองแตกต่างกับอีกคนหนึ่ง หรือบางทีผลประโยชน์บางอย่างหรือภาวะผู้นำบางลักษณะ อาจมีความสำคัญต่อคนหนึ่งแต่กลับไม่มีความสำคัญต่ออีกคนหนึ่งก็ได้ เพราะฉะนั้นถ้ามองจากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในภาพรวม อาจกล่าวได้ว่า ส่วนใหญ่แล้วมีความเห็นว่าปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ทั้ง 3 ประการ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแต่ไม่สามารถจะยืนยันได้ว่าปัจจัยทั้ง 3 อย่าง จะทำให้ทุกคนมีความคิดเห็น และทัศนคติที่เหมือนกันเป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จำนวนกตามภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแต่ละคน ที่เลือกสังกัดพรรคการเมืองถึง 9 พรรค อาจจะมองได้ว่า การเข้าสังกัดพรรคการเมืองดังกล่าวทั้งหมดนั้น แม้ว่าภูมิหลังที่แตกต่างกันก็มาใช่จะเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมสังกัดพรรคการเมืองที่ต่างต่างกัน.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย